

Saopštenje za javnost

8 razloga zašto se **NVO UDRUŽENJE PENZIONERA CRNE GORE - „Za život dostojan Čovjeka“** se obratilo Milojku Spajiću, Predsjednik Vlade Crne Gore:

„Prvo, da bi stvar u pogledu materijalnog položaja penzionera bila jasnija, pođimo od toga da prema zvanično dostupnim podacima CG po **indeksu siromaštva** zauzima neslavno 34 mjesto u svijetu, zajedno sa grupom zemalja iz Afrike, Azije i Južne Amerike, te da su samo četiri evropske države ispred nas; Moldavija, Ukrajina zahvaćena ratom, Turska i BiH koja se nalazi na 18 mjestu. Slično tome, prema zvaničnom Saopštenju Monstata iz oktobra ove godine, koji se tiču materijalne i socijalne deprivacije, pokazalo se da 13,9% građana ne mogu sebi priuštiti adekvatno zagrijavanje stana, da 63,9% ispitanih ne mogu sebi priuštiti nedjelju dana godišnjeg odmora; da 59,6% ne mogu sebi priuštiti neočekivan finansijski trošak; i da 30,6% ispitanih kasne s plaćanjem obaveza i slično.

Drugo, brojni su razlozi koji su rezultirali nepodnošljivim položajem značajnog broja penzionera pri čemu njih oko **40.000** (udvostručen broj tokom 2022. god.) prima minimalnu penziju, čime mogu podmiriti tek polovinu minimalne potrošačke korpe. Pri tome, za razliku od podataka MONSTAT, imamo u vidu podatke koje je objavila najpoznatija svjetska agencija za praćenje troškove života po pojedinim zemljama “Numibeo”, koja u svom posljednjem izvještaju koncem drugog kvartalu ove godine, navodi da je taj iznos na mjesečnom nivou za četvoročlanu porodicu u Crnoj Gori 2.311,1€, a po pojedinom članu **752€**.

Treće, starosne i prevremene penzije su skoro upola niže u odnosu na izdvojene doprinose tokom radnog vijeka jer se ta penziona sredstva dijelom nenamjenski koriste za socijalni karakter davanja (beneficirani radni staž, invalidnine, porodične penzije i dr.) za šta nijesu obezbijeđeni posebni izvori sredstava. Umjesto da su u visini plate ili bar 80% prosječne plate, prosječna penzija je **50% prosječne neto plate**, odnosno **43%** prosječne bruto plate.

Četvrto, ono što položaj penzionera posebno usložnjava je kada je riječ o **funkcionisanju Fonda PIO** radi se o nepoštovanju Zakona, ako o zakonu uopšte možemo govoriti kada je riječ o ponašanju njegovih čelnika, bolje reći “odlukama” koje donose, pri čemu se ne ustručavaju da nam bez naše saglasnosti oduzmu i dio ličnih primanja, povodom čega je i zamjenica ombudsmana prije dvadesetak dana našla za shodno da reaguje i ukaže na nezakonito ponašanje. Po nama, takvo ponašanje je logična posljedica

činjenice da direktor Fonda PIO “troši” već četvrti po redu VD mandat, s tim da istovremeno ključne odluke donosi već duži period vremena nekompletan UO, pri čemu je potpisuje “predsjedavajući”; dakle lice ili funkcija koja nije predviđena Statutom Fonda, član 14; gdje se, između ostalog kaže da “*predsjednik potpisuje akta koja donosi Upravni odbor*”. Na ovaj nestatutan način donošenja odluka već smo ranije u našim saopštenjima upozoravali čelnike Fonda PIO, Vladu Crne Gore, odnosno njenog predsjednika, ministra finansija, Državnu revizorsku agenciju, CDA i druge.

Peto, i začudo, čak su i sami čelnici Fonda PIO i predstavnici pojedinih državnih organa više puta ukazivali na, kako su kazali “neprilagođenost” Zakona. U stvarnosti, radi se o pravom matematički nelogičnom kuriozitetu koji se desio izmjenama i dopunama Zakona o Fondu PIO iz decembra 2021. godine, gdje se predviđaju **kvartalna usklađivanja**, a istovremeno se navode svega tri ključna datuma kada se usklađivanje penzija vrši, i to: 1. januar, 1 maj i 1.septembar. što je takođe bio predmet naših ranijih saopštenja za javnost. Jasno, ovim je nastao istinski pravni kumbulj, tako da se ne vidi na koji se period mjeren kvartalima usklađivanje odnosi, i koje mjesece je obuhvatio prethodni uporedni kvartal na koji se u posljednjoj odluci o usklađivanju pozivaju. Kao posljedica nemogućnosti primjene navedene “nelogičnosti”, penzionerima je u 2022. godini zakinjuto čitavih 15%, a zakinjuti su i prilikom posljednjeg usklađivanja krajem juna ove godine, kako u pogledu visine procenta usklađivanja, tako i što je nakon protoka puna tri mjeseca od donošenja navedene odluke do isplate povećanje, isto u cjelini “pojela” inflacija! Suvišno je reći da svako naredno selektivno povećanje penzija bi dovelo do nastavka erozije standarda penzionera koji ne bi bili obuhvaćeni povećanjem, što bi bilo suprotno Zakonu koji za kriterijum međusobnog odnosa penzija uzima visinu izdvajanja za penzijsko osiguranje i dužinu radnog staža.

Šesto, svakako treba dodati činjenicu da, iako je to predviđeno godišnjim planom rada MONSTAT, Uprava prihoda i carina CG još uvijek nije počela da dostavlja podatke o **prosječnim zaradama** kao jednom od dva ključna stuba za usklađivanje penzija.

Sedmo, iako ovim spisak razloga ni približno nije iscrpljen, mada smo se posebnim saopštenjem oglasili u javnosti i elektronskim medijima prošle sedmice, ovdje zbog svega onoga što je iniciralo njen donošenje, ne želimo posebno da komentarišemo **odluku Ustavnog suda** kojom je poništen stav.1; Član 17; Zakona o fondu PIO.

Osmo, teško je shvatljivo da u fazi kada Vlada Crne Gore već pri kraju priprema konačnog prijedloga **budžeta** za narednu godinu Fond PIO nije našao za shodno da uzme učešća u tom procesu, da pokrene otvorenu raspravu i čuje mišljenje penzionera i slično. Spomenuto nedvosmisleno

pokazuje da rukovodne strukture Fonda uopšte ne interesuje sudbina, odnosno nepodnošljiv materijalni položaj najbrojnije grupe građana Crne Gore, da uopšte ne razumiju šta je misija Fonda PIO – kapitalizacija štednje, te da kao čelnici nisu uspjeli da steknu potreban nivo autoriteta da bi o tom pitanju pregovarali i usaglasili se sa Vladom. Nasuprot tome, penzioneri su očekivali da i sami izađu u javnost sa predlogom, i to ne samo oko visine budžeta, već da se nametnu kao pokretači radikalnih i cjelovitih reformi posve ruiniranog penzionog sistema.

Pošto smo već ranije u našim saopštenjima crnogorskoj javnosti i relevantnim državnim organima i pojedincima argumentovano ukazivali na potrebu za nužnom i korijenitom reformom penzionog sistema i promjene Zakona (31 put mijenjan, III stub nikada nije primijenjen u praksi a time ni mogućnost kapitalizacije aktive Fonda PIO, nepoznata sudbina pola milijarde eura akcija iz transformacije društvenih preduzeća prenesenih na PIO), smatramo da bi stavljanjem na “dnevni red” ovih pitanja, **reformski proces penzionog i kompletnog socijalnog sistema zaštite građana** pokrenuli s mrtve tačke. Konačno, to je ono, što ste upravo Vi kao ministar finansija u 42. Vladi bili pokrenuli sa Svjetskom bankom i obećali građanima, s tim da se ovaj naš pogled na situaciju u penzionom sistemu Crne Gore, bolje reći na hitnost preduzimanja korijenitih reformskih zahvata, u potpunosti uklapa u vaš Program “Evropa sad 2”, te ključne razvojne smjernice društveno-ekonomskog razvoja Crne Gore koje ste saopštili u vašem ekspozeu prilikom izbora za predsjednika Vlade!“

Podgorica, 7. novembar 2023. godine

Podgorica, 7. novembar 2023. godine
Kontakt: Dragoljub Janković, tel. 067612865,
email: penzioneri2022@gmail.com

Prof. dr Milan Perović, emeritus,
Predsjednik Skupštine
Prof. dr Anđelko Lojpur, Predsjednik UO
Udruženja
Prof. dr Dragoljub Janković, Predsjednik
Udruženja
Vladimir Bošković, Generalni sekretar
Udruženja
Prof. dr Žarko Pavičević, emeritus, član
Prof. dr Dečan Ivanović, Član
Prof. dr Blagota Mitrić, Član
Mr Miljan Malović, Član
Marković Aco, Član
Ljubo Raičević, Član
Mr Omer Markišić, Član
Prof. dr Žarko Bylatović, Član
Milo Đurović, ^{Član} Predsjednik Pokreta
penzionera Crne Gore

[Handwritten signatures and names in Cyrillic script, including: M. Perović, D. Janković, V. Bošković, Ž. Pavičević, D. Ivanović, B. Mitrić, M. Malović, A. Marković, L. Raičević, O. Markišić, Ž. Bylatović, M. Đurović, and others.]